

Milí čtenáři,

snad mi prominete, že uprostřed všeho toho sněhu začnu se vzpomínkou dávnou a letní. Pamětníci mezi vámi si snad ještě vybaví zprávu, kterou před čtvrtstoletím s chutí vysílala stará dobrá Svobodná Evropa. Stalo se kdesi na východním pobřeží Spojených států; v jednom tamějším městě (snad v Charlestonu nebo kde) trávivali svoje volné letní dny pracovníci sovětského velvyslanectví a měli tam pouze pro sebe vyhrazenou část pláže. To trvalo roky, ale pak tam na radnici přišel nový starosta a ten tohle privilegium zrušil. Sovětský velvyslanec si stěžoval u amerického ministra zahraničí a žádal ho, aby vláda Spojených států přikázala starostovi to vyhrazení části pláže obnovit. Ministr vyslechl ambasadorovy nářky a vysvětlil mu, že Spojené státy jsou demokratická země a že tu ani sám prezident nemůže zasahovat volenému starostovi do jeho působnosti. Takže jestli, milí čtenáři, teď čekáte, že se otru o aktuální plány českého ministerstva dopravy protlačit novelu plavebního zákona, podle níž by obce přišly o právo veta při povolování drah pro vodní skútry, tak jste to trefili. Podle chystaného znění zákona bude dráhy povolovat plavební úřad a obce sice budou moci podávat námitky, ale bude zase jen na plavebním úřadu, zda je vezme v úvahu. Rybáři a rekreanti chtějí úlevného ticha teď budou leckde ve dvojím ohni: za zády nová běžná zvuková kulisa chatářských oblastí – kvilení elektrických kos – a před očima rámus i vlny od lidí, kteří zřejmě propadli novému druhu závislosti; tak si totiž lze vysvětlit stesky od Miroslava Dražila, předsedy České sportovní asociace vodních skútrů: „Kluci a holky tedy museli (!) cestovat až do Drážďan nebo v Česku jezdit kdekoli bez ohledu na zákaz. Jen loni v létě jim bylo uděleno kolem padesáti pokut.“ Anebo jde o něco jiného? Co když tenhle tržní individualismus (chladné započítání pokuty do nákladů na dosažení rozkoše ničím jiným není) má hlubší kořeny? Patří do učebnicové politologické abecedy hovořit o dvou temných ideologiích moderního věku (o té hnědé a rudé) jako o politickém či světském náboženství: konečně pamatujeme si, jak vnějšková stránka všech těch parádemaršů, sjezdů a průvodů stejně jako ideologická zařatost funkcionářských kazatelů připomínaly (pravdaže bez invence a estetického vzepětí) exaltovanost koniášovského baroka. Ale co když – a i tyhle názory se mezi odborníky objevují – tu bylo a je ještě světské náboženství třetí, řekněme modré? Vždyť smithovská představa, že neviditelná ruka trhu zařídí, aby se sobecké úsilí o individuální zisk přetavilo v celospolečenské blaho, je velmi podobná rozpoložení, v němž věřící katolíci odkládají své hříchy ve zpovědnicích. A – abych se vrátil k úvodnímu příkladu – ideologové sovětského komunismu i chicagské školy (ač je jinak od sebe mnoho věcí dělilo) měli jedno společné: byli téměř vrstevníky a všichni brali rozum v době, kdy znamením šťastné budoucnosti byly kouřící komíny a hukot továrních hal.

Tomáš Malina

O nálepkách a ideologiích

Sousloví „zelená ideologie“ začíná být v poslední době nějak populární. Má se to s ním jako s každou nálepkou: Lehko se lepí, těžko se odstraňuje a nikdo pořádně neví, co vlastně znamená. V poslední době jsme se dozvěděli, že se tato nebezpečná ideologie zahnízdila nejen v „centrálách ekologických hnutí“, ale dokonce i v některých státních úřadech. Zřejmě se jedná o svého druhu epidemii, neboť s jejími nositeli je nejlépe se vůbec nestýkat. Že by kapénková infekce? Jedno ministerstvo se dokonce nedávno podařilo úspěšně „odideologizovat“. Osobně jsem jako milovník češtiny nijak zvlášť netrpěl kvůli věcné podstatě, ale spíše kvůli ohavnosti toho slovního patvaru.

Vše nasvědčuje tomu, že alespoň část politiků označuje za původce

(přenašeče?) „zelené ideologie“ tzv. „ekoteroristy“, tedy lidi z nevládních neziskových organizací, které se zabývají ochranou životního prostředí. Tak jsem si říkal, co nadělám. Nálepku si člověk nevybere. Ještě pořád lepší než drátem do oka, že? Ale zkusme se nad tou „naší“ ideologií trochu zamyslet.

Pokud se podíváme na dnešní podobu celostátních i regionálních neziskovek, jejich vystupování na veřejnosti nebo jejich tiskoviny, nelze si nevšimnout jednoho charakteristického rysu. České nevládní organizace přímo úzkostlivě dbají na to, aby jejich argumentace byla korektní, vyvážená a důkladně vyfutrovaná vědeckými poznatky. Jak se vyjádřil jeden můj kamarád, jsme až nechutně konstruktivní. Chcete konkrétní příklady?

Zatímco v nevládním sektoru diskutujeme o správném nastavení energetického mixu, pozitivěch a negativěch alternativních zdrojů, jejich vhodném umístění do krajiny a ekonomicky výhodné podpoře, politici téměř jednohlasně lkají nad přílišnými solárními elektrárnami, které zdraží proud. A během sborového lkaní jen málokdo připomene, že právě oni hlasovali o nešťastném pozměňovacím návrhu a trestuhodně dlouho s ním nic neudělali. Někteří z nich dokonce na špatně nastavené výkupní ceně za solární elektrinu sami profitují, podobně jako polostátní ČEZ, další čelný bojovník za levnou elektřinu (sic!).

Jindy mluvíme o možnostech ušetřit státu část z miliard korun, které často bezúčelně padnou na rekultivace území po těžbě surovin. Máme dost vědeckých důkazů nejen o jejich zbytečnosti, ale i vyložené škodlivosti pro ohrožené druhy i přírodu jako celek. A vzápětí přijede do regionu zasaženého těžbou politik, který slíbí další miliardy na pomoc těžce zkoušené krajině. Jinými slovy na nesmyslné terénní úpravy výsypek, odvodňování spontánně vzniklých mokřadů a vysazení stromků do zákrytu na místa, kde už jiné stromky vyrostly samy a zadarmo. A ještě se tomu říká návrat přírody.

V Národním parku Šumava se zase bavíme o koncepci bezzásahovosti, úpravách zonace a úloze lýkožrouta smrkového jako ekosystémového inženýra. A tu přicházejí politici s chytlavou vizí „Zelené Šumavy“, kterou chtějí zachránit před zlým kůrovcem a ještě zlejšími „pseudodobrníky“ a „rádobyochranáři“. Mimochodem – kterého z desítek našich druhů kůrovců asi myslí? Lýkohub švestkový to zřejmě nebude...

Tolik tři příklady za všechny. Povšimněte si, že naši názoroví oponenti, kteří nás kritizují za „ideologizaci“, sami nabízejí jen neurčitá, ideologicky zabarvená hesla. Stop solárnímu šílenství! Miliardy na pomoc severu! Zelená Šumava! To přece není žádný návrat zdravého rozumu, natož neideologické odbornosti. Žádná veřejná diskuse nebo důkladná analýza problému. To je jen prostý populismus říznutý jakousi univerzální ideologií, kterou si bohužel naši politici osvojili napříč politickým spektrem.

Proto buďme rádi za to, když nás někdo nálepkuje. Obvykle to bývá známka toho, že dotyčnému docházejí argumenty, případně se o jejich nalezení ani nepokusil. Možná nám to ubere přízeň méně vnímavého publika, ale jako intelektuála mě to těší. Nálepky totiž nechtěně mnohem víc vypovídají o svých autorech.

Jiří Řehounek, ekologista, NGOista a rádobyochranář

Aleje, pískovny, brouci i sluneční elektrárny – ekoporadna Calla v praxi

Rok 2010 potvrdil, že Calla provozuje jednu z nejvyhledávanějších ekoporaden v Jihočeském kraji s více než šesti sty vyřízenými dotazy i podrobnějšími odbornými analýzami v průběhu roku. Jejimi klienty jsou v převážné míře veřejnost, ale také studenti, úřady a podnikatelé. Pokud chcete konkrétní čísla ze statistiky, napište na: edvard.sequens@calla.cz.

Velmi žádané bylo právní poradenství. Calla například pomohla místní organizaci ČSOP ve Velešíně při záchraně historické aleje. Právníčka Pavla Matějková k tomu sdělila: „V této záležitosti jsme jednak ochráncům přírody poskytli právně procesní poradenství ohledně účastenství v územním řízení o umístění supermarketu, který měl bezprostředně negativně zasáhnout kácením do předmětné aleje, jednak jsme se jako účastníci do řízení též připojili. Zatím se podařilo dosáhnout vyhlášení aleje registrovaným významným krajinným prvkem, tedy jejího vyššího stupně ochrany.“

V oblasti ochrany přírody řešila Calla různorodé dotazy od určování zajímavých organismů z fotografií, přes konzultaci seminárních prací studentů až po rekultivační plány těžebních prostorů. Calla se jako jediná z českých ekoporaden zaměřuje na ekologickou obnovu území po těžbě surovin. Mezi našimi klienty se proto objevují i těžební firmy. „V letošním roce přibyly např. dotazy týkající se ochrany hmyzu vázaného na staré stromy a mrtvé dřevo, což souvisí i s novými projekty Cally,“

uvádí Jiří Řehounek, který se v Calla kromě ekoporadenství zabývá také ochranou přírody.

Odborné poradenství v energetice se zaměřuje na problematiku obnovitelných zdrojů energie a snižování spotřeby. Vzhledem k dramatickému dění při státní regulaci slunečních elektráren během roku 2010 jsme řešili nezvykle mnoho souvisejících legislativních i cenových otázek. Pokračovali jsme také v aktualizaci databáze obnovitelných zdrojů energie přístupných veřejnosti na webových stránkách www.zdrojeenergie.cz. Edvard Sequens, energetický poradce k tomu řekl: „V takzvaném Atlase obnovitelných zdrojů máme nyní informace o 1664 malých vodních a větrných elektrárnách, bioplynových zdrojích, kotelnách na slámu či dřevní štěpku, slunečních kolektorech a fotovoltaických elektrárnách a to se zaměřením na Jihočeský kraj. Jsme rádi, že se databáze těší stále velkému zájmu veřejnosti.“

Calla nabízí ekoporadenství ve svém českobudějovickém sídle Fráni Šrámka 35 v rámci celkem deseti otevíracích hodin během tří dnů v týdnu, rovněž vede internetovou poradnu a poradci jsou k dispozici i mimo vyhrazený čas na e-mailu a telefonu. Podrobnosti k ekologickému poradenství sdružení Calla včetně otevíracích hodin a kontaktů jsou k dispozici na www.calla.cz/poradna.

Úspěšné práci ekoporadny pomáhá zapojení v jihočeské síti ekologických center KRASEC a také v celostátní Síti ekologických poraden STEP. Ekologické poradenství je poskytované zdarma díky podpoře Státního fondu životního prostředí, Ministerstva životního prostředí a Jihočeského kraje, kterou administruje KRASEC.

Edvard Sequens, Pavla Matějková a Jiří Řehounek

V Českých Budějovicích o ekologické obnově po těžbě

V pohostinných prostorách katedry botaniky PřF JU zorganizovala Calla 24. ledna workshop, jehož hlavním tématem byla legislativa týkající se obnovy území po těžbě. Diskutující nejrůznějšího profesního zaměření z nevládních organizací, státní správy, akademické sféry a Těžební unie hledali možnosti, jak ekologickou obnovu zrovnoprávnit s ostatními typy rekultivací.

Právní podklady pro workshop připravil po domluvě s Callou Miloš Tuháček, právník specializovaný na právo životního prostředí. Všichni účastníci měli jeho materiály k dispozici předem, mohli k nim poslat připomínky nebo sporné věci nadněst i při workshopu samotném. Ačkoli se nepodařilo vyjasnit všechny sporné body, rýsuje se dohoda na dalším postupu. Cílem všech zúčastněných je postupovat v prosazování ekologické obnovy společně.

Jiří Řehounek

Cymindis vaporariorum

Obecně se uvádí (a není důvod tomu nevěřit), že frézování rašeliny vede k poklesu biodiverzity a rapidnímu úbytku vzácných rašelinných druhů. Naproti tomu borkování, tradiční způsob těžby rašeliny v malém, bylo pro řadu vzácných druhů pravým požehnáním, protože rozvolňovalo zápoj rašelinného lesa a vytvářelo osluněné plošky. Mnohé vzácné druhy dnes žijí právě na borkovaných rašeliništích, zatímco na rašeliništích netěžených je už nenajdeme.

Až donedávna jsem myslel, že to platí všeobecně. Pokud jste někdy viděli frézované rašeliniště alespoň na fotografii, asi se nebudete příliš divit. Rozsáhlá hnědorezavá plocha vsutku nevypadá jako lákavý biotop. Ani ten ropák bahnomilný by zřejmě neuvítal extrémní teploty

panující za slunečných letních dnů na povrchu vysušené rašeliny. Jenže se opět potvrdila stará pravda. Totiž že biologie je tak krásná proto, že v ní má každé pravidlo svou výjimku.

Už několik týdnů pracujeme v rámci jednoho z projektů Cally na studii, která se zabývá ochranou bezobratlých v těžebních prostorech a na průmyslových deponiích. Při práci na kapitole o broucích mě kolega František Grycz upozornil na druh, který se zmíněnému pravidlu vymyká. Nadpis tohoto článku totiž není zařikadlo z Harryho Pottera, ale jméno vzácného broučka z čeledi střevlíkovitých, který se ostentativně množí právě na vyfrézovaných částech rašelinišť. Dokonce na nich může být i hojný, zatímco borkovaná i netežená rašeliniště obývá velmi sporadicky.

V praxi to samozřejmě neznamená, že bychom kvůli jednomu poněkud výstřednímu druhu přehodnocovali názor na frézování rašeliny. V České republice už stejně nezbývá mnoho míst, kde by se dala rašelina frézovat ekonomicky výhodně. Náš střevlík z nadpisu snad na některých rašeliništích přežije i bez frézování. Berme to prostě jako onu už výše pojmenovanou výjimku a také potvrzení faktu, že ani v ochraně přírody není nic jednoduchého či definitivního.

Jiří Řehounek

Boletice opět v kurzu

Podle serveru zpravy.e15.cz by ministerstvo obrany mělo předat civilní správě alespoň jeden nebo dva z českých vojenských újezdů. Nejčastěji se hovoří o Boleticích na Šumavě a Jincích, které zabírají takzvané Velké Brdy. Šéf rezortu obrany Alexandr Vondra zdůrazňuje nutnost zbavit se přebytečného majetku. Důvodem je letošní redukce početních stavů o několik tisíc vojáků a úspory. „Příští rok se přebytečného majetku začneme zbavovat ve větším rozsahu. To je hlavní oblast, kde chceme šetřit. V této souvislosti jsem zadal analýzu využití vojenských újezdů. Prostor k jejich zeshíhlení určitě existuje,“ řekl deníku E15 ministr Vondra.

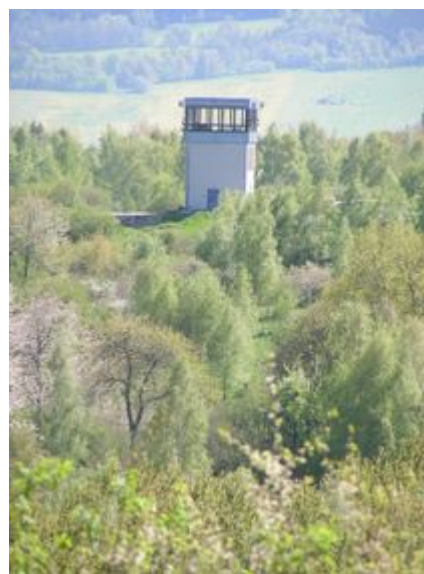
I prezident a vrchní velitel ozbrojených sil Václav Klaus nedávno prohlásil, že ačkoliv se armáda od roku 1989 několikanásobně zmenšila, „stále si nárokuje nadměrné množství uzavřených prostorů“. Podobný názor má i premiér Petr Nečas. „Armáda má příliš mnoho nemovitostí, příliš velké zásoby a rozloha újezdů odpovídá tomu, jako by stále měla 200 tisíc vojáků ve zbrani,“ konstatoval předseda vlády.

Boletický prostor je jediný, v jehož blízkosti není umístěno větší množství vojáků a techniky. Podobný osud může potkat dělostřelce v Jincích, zvažuje se omezení jejich počtu a přemístění.

Podle serveru E15 by armáda ušetřila minimálně desítky milionů korun, kdyby alespoň jeden svůj výcvikový prostor předala krajské správě. Například roční náklady spojené s provozem újezdu Boletice se podle ministerstva obrany pohybují okolo 50 milionů korun, další peníze by rezort získal prodejem nemovitostí. Kvůli výstavbě lyžařského areálu chtěl Boletice získat bývalý jihočeský hejtman Jan Zahradník (ODS), jeho nástupce, sociální demokrat Jiří Zimola v těchto snahách pokračuje. „Dál budeme hovořit o tři roky starém memorandu, podle něhož by určitá část újezdu mohla přejít pod správu Jihočeského kraje. Rád jsem zaznamenal, že armáda je připravena diskutovat případně ještě o dalších územích,“ řekl Zimola při loňské návštěvě Boletic. Následně však při schůzce s Callou prohlašoval, že zcela určitě není jeho prioritou skiareál na Špičáku. Co však jiného s územím vedení kraje zamýšlí? Už jen samotný management chráněných území dnes do velké míry suplovaný těžkou vojenskou technikou i dobrovolnými aktivitami zaměstnanců újezdu a v neposlední řadě bezpečnostní opatření jako odminování území by stály horentní sumy.

Šéf rezortu Alexandr Vondra však zatím o žádném celkem z pěti cvičišť hovořit nechce, sdílný nebyl ani člen týmu pro přípravu Bílé knihy o obraně, exministr Luboš Dobrovský. „Musíme posoudit řadu aspektů od výcviku až po ekologii,“ uvedl s tím, že základní koncepční dokument má být zveřejněn napřesrok v dubnu. Právě Bílá kniha o obraně bude mimo jiné analyzovat využití vojenských prostorů.

Podle Dobrovského by se újezdy měly více pronajímat spojeneckým jednotkám. Tuto myšlenku už razili někteří dřívější ministři, příliš úspěšní však nebyli. Navíc vojáci z členských zemí NATO upřednostňují prostor Hradiště na Karlovarsku, protože to tam mají nejbližší. „Hradiště jsme letos pronajali jen jednou

Belgičanům, příští rok jsou tam plánována dvě cvičení, jedno opět belgické, druhé maďarské. O pronájem dalších újezdů zatím zájem není," sdělil mluvčí ministerstva obrany Jan Pejšek.

Přesun vojenských území pod civilní správu však znamená ohromné riziko spojené se spekulací s pozemky a následného přílivu masové turistiky a především výstavby, která by byla pro často unikátní přírodu vojenských území osudná. Obavy z nadměrného turistického ruchu mají přítom často kromě ekologů i lidé žijící v okolních obcích.

Pavla Matějková za použití zdroje internetového serveru E15.cz

---

Kauza Penny ve Velešíně pokračuje

Územní řízení o umístění supermarketu blízko ulice Budějovická, kterému měla být obětována velká část historické aleje, pokračuje. Poté, co bylo vydáno územní rozhodnutí, proti kterému se Calla samozřejmě odvolala, si stavební úřad v Kaplici vzpomněl, že vyloučí Callu z územního řízení. Současně s územním řízením probíhalo řízení o vyhlášení aleje za významný krajinný prvek, které skončilo registrací stromořadí jako VKP, což ovšem stavební úřad zcela opominul jako podstatnou skutečnost pro své rozhodování. Přestože má Calla generální žádost podanou u městského úřadu v Kaplici, a to u odboru životního prostředí a odboru územního plánování, vydal stavební úřad usnesení, kterým označil Callu jako neúčastníka územního řízení z důvodu absence generální žádosti o informování o zahájených řízeních u stavebního úřadu. Podle stavebního zákona se přítom generální žádost u stavebních úřadů zcela mine účinkem, jelikož jediným způsobem oznamování územních a stavebních řízení pro veřejnost je úřední deska. Lze proto označit za šikanu požadování podané generální žádosti, když jedinou možností, jak se o řízení dozvědět, je pravidelné sledování úřední desky. Stavební úřad v Kaplici zkrátka hledá záminky, jak se nepohodlného účastníka řízení

zbavit, i když o vyloučení účastenství mělo být rozhodnuto již na samotném počátku územního řízení. Calla proti usnesení podala odvolání ke krajskému úřadu a napjatě očekává jeho ortel.

Pavla Matějková

Bude se nakonec U Špačků stavět?

V minulém čísle Dáblíku jsme informovali o otevřeném dopise, který jsme spolu s dalšími nevládními organizacemi adresovali ministrově vnitra. Dopis se týkal nezákonných územních změn ve využití záplavových ploch ve městě, ke kterým vedení Budějovic přistupuje jak na běžícím páse. Věděl jim přítom záplavová lokalita U Špačků, kde vznikla lokalita pro stavební parcely rodinného bydlení. Ministerstvo překvapivě nepřistoupilo ani náznakem ke státnímu dozoru a celou věc postoupila zpět do bludného kruhu na jihočeský krajský úřad. Tam ovšem nelze očekávat žádný jiný závěr než jeho dosavadní stanovisko – vše je v pořádku a v souladu se zákonem. Snaha odvolat se na pomoc na ústřední, mimoregionální (a nepodjatý) úřad tedy nevyšla. Zbývá tedy jen obrana prostřednictvím soudů, žalobu však může podat jen sousední vlastník nemovitosti daného území.

Pavla Matějková

Českou republiku čeká velká modernizace budov

Neziskové asociace Česká rada pro šetrné budovy a Centrum pasivního domu, které sdružují více než 100 předních firem z oblasti stavebnictví, technologií a finančních služeb, dnes oznámily založení nové iniciativy Šance pro budovy. K tomuto kroku je vede skutečnost, že v českých budovách dochází ke zbytečnému plýtvání energií, přestože jsou dostupné prověřené a hlavně nákladově efektivní metody, kterými lze energetickou náročnost budov snížit více než o 50 %. Iniciativa si klade za cíl vytvořit hnutí, které neutěšenou situaci českých budov pomůže řešit.

Jak pro iniciativu spočítal ekonom ing. Miroslav Zámečník, člen Národní ekonomické rady vlády (NERV), při konzervativních předpokladech růstu cen energií 3 % ročně a diskontní sazbě 5 % by vyšší energetické standardy představovaly pro českou společnost přínos více než 223 miliard Kč v průběhu 25 let. V případě vyššího růstu cen energií se tento přínos exponenciálně zvyšuje.

"V budovách můžeme a musíme snížit na minimum zejména potřebu tepla na vytápění, spotřebu energie na přípravu teplé vody, chlazení, větrání a osvětlení", říká Ing. Petr Vogel, předseda představenstva České rady pro šetrné budovy.

"Musíme v budovách také zajistit co nejvyšší pokrytí spotřeby energie z obnovitelných zdrojů," dodává ředitel Centra pasivního domu Ing. Jan Bárta.

Doporučení iniciativy Šance pro budovy vychází z požadavků schválené evropské Směrnice o energetické náročnosti budov (2010/31/EU) a navrhuje přibližovat se úsporám v několika postupných krocích. Iniciativa navrhuje zavedení nízkoenergetického standardu jako požadovaného v co nejbližším možném termínu. Nejlépe již do roku 2013. Následně by od roku 2015 měl být zaveden pasivní energetický standard. Dosažení jak nízkoenergetického, tak pasivního standardu je již dnes možné a prakticky užívané.

Naproti tomu poslední krok vedoucí k téměř nulovému standardu, tedy zavedení požadavků na obnovitelné zdroje, už bude oproti dnešku větší změna, na kterou se bude potřeba připravit. Tento krok navrhuje iniciativa provést v souladu se směrnicí v roce 2020. Iniciativa Šance pro budovy vyzývá firmy, asociace i veřejnou správu, aby jí v této aktivitě podpořily. Společný postup a dobrá příprava je nutným předpokladem úspěchu: energetických úspor a obecně kvalitnějších budov.

Další informace jsou obsaženy na www.sanceprobudovy.cz.

Tisková zpráva České rady pro šetrné budovy a Centra pasivního domu

Přednášková beseda „Energeticky soběstačný dům“

Sdružení Calla uspořádala první ze série malých přednáškových besed na téma energetická soběstačnost. První z nich byla zaměřena na soběstačnost domku. Teoretický úvod zajistil Karel Srdečný z EkoWattu. Nastínil účastníkům hlavní důvody, prostředky i úskalí. Důležitou věcí je rozlišovat soběstačnost ekonomickou od fyzické. Ekonomická soběstačnost spočívá v pozitivní bilanci mezi výrobou energie (popř. doplňkovým nákupem) a jejím prodejem, kterou konkrétní dům spotřebuje nebo odprodá do sítě. Ekonomická soběstačnost je v podstatě reálná možnost pro mnoho domků, i když většinou vyžaduje zapojení více druhů OZE, zateplení, úsporná opatření a v neposlední řadě individuální řešení. Druhý model, soběstačnost fyzická, je záležitostí staveb či objektů, ke kterým náležejí také pozemky zajišťující buď přímou či nepřímou dodávku energie, např. energetickým zpracováním dřeva, využitím bioplynu apod. Praktickým příkladem tohoto druhu mohou být kupříkladu zemědělské usedlosti a obce s pozitivní energetickou bilancí.

Ve druhé části představil pan Francel z Hejné u Horažďovic energetické řešení svého rodinného domku. Ekonomické soběstačnosti již dosáhl, předpokládáme-li návratnost vložených financí. Ukázalo se, že vložené finanční investice k zajištění energetické soběstačnosti se během několika let spolehlivě vrací. K soběstačnosti fyzické postupně pan Francel směřuje právě zapojením energetického využití okolních pozemků (pěstováním japonských topolů a jejich následným energetickým využitím). V případě zájmu můžete konkrétní informace o druhu a technických parametrech jeho zařízení využívajících OZE najít na www.zdrojeenergie.cz

Beseda byla zakončena otázkami, jež účastníci se zájmem pokládali. Dozvěděli se více o jednotlivých detailech celého systému a mohli shlédnout doplňující fotografie. Ukázalo se, že celý systém vznikl díky nadšení i odborné kvalifikaci majitele, přičemž je permanentně upravován a doladován. Kromě obdivu si zaslouží i prezentaci, což bylo prvotní myšlenkou, která stála na počátku.

Doufejme, že stejný nebo i větší zájem bude o druhou besedu s názvem „Energeticky soběstačná obec“, která je plánována na úterý 22. února na stejném místě v galerii Měsíc ve dne. O soběstačné obci Kněžice bude hovořit její starosta pan Kazda. Všichni zájemci jsou tímto srdečně zváni!

Vojtěch Šimek

Dvaceti procent obnovitelných zdrojů je možné dosáhnout

Dle studie Evropské asociace pro větrnou energii (EWEA, European Wind Energy Association) má Evropská unie šanci do roku 2020 splnit svůj cíl a pětinu celkové energetické spotřeby pokrývat z obnovitelných zdrojů – tedy 20,7 % své energetické spotřeby a 34 % z vyrobené elektřiny. Nejrozšířenějším evropským obnovitelným zdrojem by přitom měla být větrná energie, která by měla pokrýt až 14 % celkové poptávky po elektřině. Z akčních plánů jednotlivých států vyplývá, že například Švédsko chce do roku 2020 pokrývat z obnovitelných zdrojů až 49 % celkové energetické spotřeby. Podobně ambiciózní je také Lotyšsko (40 %), Finsko (38 %) a ze sousedů Česka je to zejména

Rakousko (34 %). Česko si podobně jako Maďarsko nebo Belgie stanovilo 13% a předpokládá, že se mu ho podaří ještě o 0,5 % překonat. Maďarsko ale na rozdíl od Česka počítá s překročením svého plánu až na 14,7 % (nárůst o 1,7 %) a společně s Bulharskem (2,8 %) nebo Španělskem (2,7 %) patří k největším sprinterům v zavádění obnovitelných zdrojů.

Dalo by se říct, že žádný ze států výrazně nepřecenil své síly a zatím nevzdává své snažení, kdyby nebylo Itálie a Lucemburska, které podle současného vývoje nesplní do roku 2020 své cíle. Tyto dva státy již informovaly Evropskou komisi, že se neobejdou bez „mechanismů spolupráce“, pokud mají splnit svoje akční plány. Mechanismus spolupráce státům dovoluje státům splnit svoje závazky tím, že se podílí na zavádění obnovitelných zdrojů energií v jiné zemi.

Větrná energie zažívá v Evropě opravdu nebývalý rozmach. Jen v roce 2009 tvořily větrné turbíny 39 % všech nově nainstalovaných energetických zdrojů. Vítr se v EU na konci roku 2010 podílel na výrobě elektřiny z 11,6 %. Český Národní akční plán pro energii z obnovitelných zdrojů se doma setkal s kritikou ekologických organizací, podle kterých splňuje podmínky Evropská unie pouze papírově. Deset českých neziskovek vyzvalo Brusel, aby obsah českého plánu „zkontroloval“.

Zpravodaj Oborové platformy nevládních neziskových organizací pracujících v ochraně přírody, leden 2011

o o o o o o o o o o o o o o o o ZELÉNÉ PERLY ZA ROK 2010 o o o o o o o o o o o o

Rok 2010 je sice za námi, ale pořád ještě můžeme pokračovat v průběžném sbírání podivuhodných výroků, které budou mít šanci utkat se v celostátní soutěži Zelená perla roku 2010. Budeme rádi, pokud nám pomůžete s nominacemi a citacemi, které Vás zaujmou. Posílejte je na adresu redakce.

Edvard Sequens

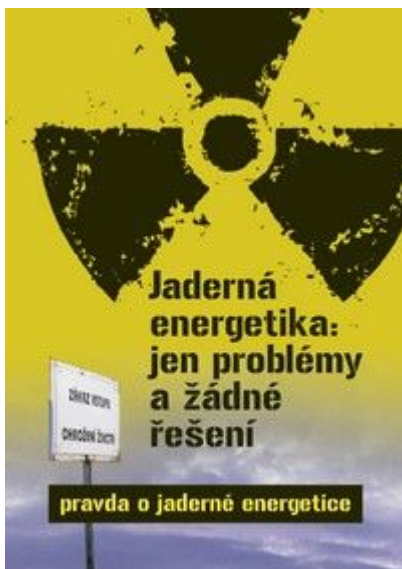
„Hromadné využití obnovitelných zdrojů energie je v České republice z fyzikálních důvodů nemožné“

Miroslav Topolánek, dle svých slov byznysmen, na konferenci Obnovitelné zdroje energie 2010, 25. listopadu 2010

- - - PRÁVĚ VYŠLO - - -

Jaderná energetika: jen problémy a žádná řešení

Jaderná energetika je vydávána za nejlepší možné řešení energetických potřeb světa. Nukleární průmysl přesvědčuje zejména sám sebe o „renesanci“ tohoto odvětví. Nynější vládnoucí elity v České republice pak nepochybují, že je to právě stavba nových reaktorů, které nám mají zabezpečit dostatek energie ve 21. století. Podíváme-li se na fakta, vidíme skutečnost naprosto opačnou a řadu problémů, které převyšují možné přínosy.

Dnes fungujících 442 atomových reaktorů pokrývá se svými 370 GW elektrického výkonu zhruba 14 % světové výroby elektřiny a podílí se jen 2,5 % na zajišťování světových energetických potřeb. Průměrné stáří reaktorů přesahuje 25 let a v dohledné době tedy budou odstavované výkony vyšší, než případně nově budované.

Zkušenosti z více než padesáti let provozu ukázaly obrovské dopady těžby a zpracování uranu, přepracování paliva a konečně i řady havárií v jaderných provozech na životní prostředí a zdraví lidí. Horizont lidského chápání přesahuje doposud nevyřešený problém vznikajícího vysoceradioaktivního odpadu. Celý jaderný palivový cyklus pak představuje riziko zneužití k výrobě nukleárních zbraní. Jaderná energetika vyžaduje také enormní investice a nedaří se jí bez silných státních intervencí. Moody's uvádí, že atomové reaktory jsou dvakrát dražší než nové uhelné elektrárny a třikrát nákladnější než paroplynový cyklus. Cena větrných turbín je ještě nižší.

Ale je tu další podstatný problém. Různé typy elektráren vyžadují různě koncipované elektrické sítě. Mezi decentralizovanou kombinací desítek tisíc obnovitelných zdrojů a velkými jadernými reaktory je přitom podstatný rozdíl. Podmínkou vysokého využití obnovitelných zdrojů v elektroenergetické soustavě je, aby bylo možné pružně přizpůsobovat potřeby sítě aktuální výrobě. Naopak jaderné elektrárny potřebují stabilní odbyt, protože vyrábějí stále stejné množství elektřiny. Operativně měnit jejich výkon je technicky velmi obtížné a ekonomicky nerentabilní. Rozhodnutí o stavbě nových reaktorů tedy znamená volbu centralizované energetiky a posílení vlivu velkých elektrárenských firem na celé století.

To vše podrobněji rozebrané najdete v brožůře „Jaderná energetika: jen problémy a žádné řešení“, kterou vydala Calla v závěru roku. Publikaci formátu A4 Vám můžeme poslat v počtu, v jakém ji využijete. Tiskovina je také [ke stažení v pdf formátu](#) na našem webu.

Edvard Sequens

Calla spouští nový web „Stromy a hmyz“

Nové specializované webové stránky „Stromy a hmyz“ naleznou zájemci od nynějška na adrese www.calla.cz/stromyahmyz. Stránky jsou součástí projektu k loňskému mezinárodnímu Roku biodiverzity, který realizujeme díky podpoře Státního fondu životního prostředí.

Nový web si klade za cíl oslovit všechny zájemce o ochranu hmyzu vázaného na staré stromy a mrtvé dřevo. Primárně se ovšem věnuje nelesní zeleni. Rádi bychom prostřednictvím webu oslovili především úředníky, kteří rozhodují o ochraně přírody a kácení stromů. Doufáme však, že stránky zaujmou také nevládní organizace, firmy starající se o veřejnou zeď i širokou veřejnost.

Jiří Řehounek

Vznikne nízkoemisní zóna pro dopravu v Českých Budějovicích?

Poslanci mají v rukách novelu zákona o ovzduší, která by obcím umožnila vyhlášovat tzv. nízkoemisní zóny. To je vítané opatření, pokud poslanci nenastaví pro vyhlášení nízkoemisních zón nadměrně komplikované podmínky s příliš mnoha výjimkami. Nízkoemisní zóny ve vybraných územích měst omezují vjezd automobilům významně znečišťujícím ovzduší. V současné úspěšně fungují v desítkách evropských měst, např. v Německu, Velké Británii, Holandsku, Dánsku nebo Švédsku. Kupříkladu švédský Göteborg dosáhl zavedením nízkoemisní zóny snížení emisí prachových částic z nákladní dopravy o 40 %. Ve Stockholmu snížila zóna emise oxidů dusíku o 10 až 20 % a emise jemných prachových částic o 40 %.

„Podle zahraničních zkušeností by zejména automobily, které do center měst zajíždějí často (jako vozidla MHD, údržby komunikací, svozu odpadů, zásobování apod.) měly splňovat slušné emisní normy nebo by měly být dovybaveny filtry pro zachyt jemných prachových částic. Takové filtry jsou pro auta s diesellovými motory jakousi obdobou katalyzátorů, které jsou už mnoho let běžnou součástí vozů s benzínovými motory. V sousedním Německu mají se zaváděním těchto filtrů v masovém měřítku bohaté zkušenosti. V Česku mohou města už dnes i bez vyhlášené nízkoemisní zóny využít dotací na nákup a montáž prachových filtrů,“ uvedl Miroslav Šuta z Centra pro životní prostředí a zdraví.

Jako jemný prach, který je typický pro výfukové plyny automobilů s diesellovými motory, se označují částice s průměrem menším než 2,5 μm ($\text{PM}_{2,5}$). Krátkodobé vdechování tohoto prachu zvyšuje počet zánětlivých onemocnění plic, působí negativně na srdečně-cévní systém, vede ke zvýšení počtu hospitalizací a k vyšší úmrtnosti. Dlouhodobé působení prachu zhoršuje plicní funkce u dětí i dospělých, zvyšuje počet chronických obstrukčních onemocnění plic a snižuje délky dožití hlavně v důsledku úmrtí na srdečně-cévní a plicní onemocnění. Ale diesellové částice se také významně podílejí na změně klimatu, zejména přispívají ke zrychlenému tání ledovců v Arktidě.

„Znečištění ovzduší v Praze, Brně, Ostravě i mnoha dalších městech systematicky překračuje platné limity. Špinavý vzduch zkracuje život a ohrožuje zdraví tisícům lidí. Situace je tak špatná, že Česká republika byla dokonce nucena požádat Evropskou komisi o zproštění povinnosti uplatňovat mezní hodnoty pro znečištění,“ uvedl Miroslav Šuta.

Zahraniční zkušenosti ukazují, že nízkoemisní zóny mohou být jedním z vhodných opatření pro zlepšení kvality ovzduší ve městech. Dalšími mohou být např. dodatečná instalace prachových filtrů v automobilech a stavební technice s diesellovými motory, zavádění alternativních paliva, zpoplatnění vjezdu do center města, změna managementu parkování, podpora cykloopravy atd.

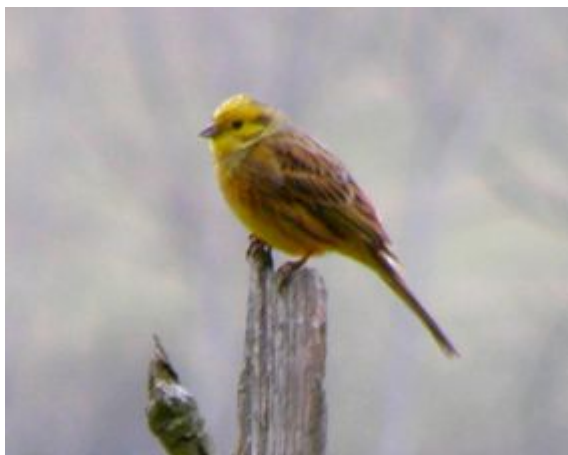
Přestože situace v Českých Budějovicích není s ovzduším tak špatná jako na severu Moravy, i zde jsou automobily výrazným zdrojem prašnosti, oxidů dusíku a benzo(a)pyrenu a v létě přispívají ke vzniku vysokých koncentrací přízemního ozonu. Jak naši čtenáři vědí, oslovili jsme ve spolupráci s Centrem pro životní prostředí a zdraví lídry politických stran, kteří se ucházeli o přízeň voličů v českobudějovických komunálních volbách. Ptali jsme se jich na názory na konkrétní opatření, která by mohla zlepšit ovzduší ve městě, a výsledky jsme po obodování veřejně prezentovali.

V tomto roce nastal čas oslovit ty, kteří zasedli ve vedení města, abychom se pokusili pomoci zavést některá z opatření do praxe. Spolu s Miroslavem Šutou ze zmíněného Centra a kolegou Vojtěchem Šimkem se tak vydáváme na schůzky, kde se bavíme o nízkoemisní zóně v Budějovicích a dalších opatřeních. Zatím je k nim na hony daleko, ale bez našeho impulzu by tu o nich nikdo ani neuvažoval.

S výrazným využitím tiskové zprávy Centra pro životní prostředí a zdraví Edvard Sequens

Ptákem roku 2011 je strnad obecný

Česká společnost ornitologická vyhlásila ptákem roku 2011 strnada obecného. Strnad je široce rozšířeným druhem, jehož zpěv je spojen hlavně s parnými léty uprostřed polí. Bohužel časem nemusí být tak samozřejmý jako dnes. I strnad patří mezi ubývající druhy, u nás stejně jako v celé Evropě. Na vině je zřejmě způsob, jakým využíváme krajinu, hlavně vysoká intenzita zemědělství podporovaná Společnou zemědělskou politikou Evropské unie.

„Strnada jsme vybrali jako široce rozšířený druh, jehož výskyt na každé mezi bereme jako samozřejmost,“ objasňuje důvody výběru letošního ptáka roku Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické. „Za posledních 30 let se ale jeho početnost u nás snížila o půl až

jeden milion jedinců. Tento úbytek ilustruje, k čemu dochází všude v zemědělské krajině Evropy.“

Za úbytkem početnosti strnadů stojí zřejmě vysoká intenzita zemědělství, které je z velké části založeno na umělých hnojivech a herbicidech. Vzniká tak sterilní krajina, která sice produkuje žádané suroviny, ale neposkytuje místo k životu broukům, motýlům, ptákům ani dalším obyvatelům přírodního prostředí. Tento způsob hospodaření podporuje EU prostřednictvím Společné zemědělské politiky, jejíž reforma je proto jednou z priorit, kterým se ČSO a BirdLife International intenzivně věnuje.

„Způsoby, jak strnadovi pomoci, známe,“ říká Václav Zámečník, zemědělský specialista ČSO. „Prokázáný je třeba příznivý dopad agroenvironmentálního titulu Biopásy. Nyní je třeba nastavit přidělování zemědělských dotací tak, aby tento a podobné programy využívalo mnohem více zemědělců.“

Strnad obecný je pták zhruba velikosti vrabce. Nejtypičtějším znakem samců je citrónově zbarvená hlava a žlutavá spodina těla, rozsah žluté barvy je značně variabilní. Při odletu na ocase nápadně zasvítlí bílé okraje. Na jaře a v létě na sebe ale nejspíš upozorní opakovaným jednoduchým zpěvem, který bývá přepisován typicky česky nepřejícně „Kéž by si, sedláčku, chcíp“.

Právě zpěv strnadů je objektem zájmu letošní akce pro veřejnost, neboť se zdá, že přes Česko by mohla vést hranice mezi dvěma strnadními nářečími. Zmapovat se je pokusí odborníci z ČSO a Karlovy Univerzity s pomocí nahrávek, k jejichž zasílání vyzývají. Podrobnosti jsou uvedeny na webu www.birdlife.cz/strnad.html.

Tisková zpráva České společnosti ornitologické

Více informací o strnadovi obecném: <http://www.birdlife.cz/index.php?ID=2077>

Brožura Strnad obecný – pták roku 2011 ke stažení:

http://www.birdlife.cz/wpimages/video/Ptak_roku_2011.pdf

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Víme, co jíme?

Dnes bych rád Vaši pozornost obrátil k ornitologii a gastronomii. A začnu tím druhým oborem, s nímž se v životě setkávají normální lidé nepoměrně častěji. Jedním z tradičních a oblíbených jídel světové kuchyně je pečené kuře. Téměř každý odrostlejší Čech, snad kromě dlouholetých vegetariánů, dovede rozeznat, ze které části nebohého opeřence pochází jeho oběd. Nebo si to alespoň myslí.

Takže je libo křupavé, propečené stehýnko? Představujete si ho? A určitě vám na něm nikdy nepřišlo nic divného? Vážně ne? Tak si příště všimněte a zkuste trochu počítat kosti, ačkoli na ptačí končetině je to úkol nadmíru obtížný. Dnes si možná vystačíme s přiloženou fotografií, na níž předvádí své názorné končetiny náš figurant kondor.

Vzhledem k různorodosti ptačí říše mají vlastně ptáci dolní končetiny vzájemně dosti podobné. Když to vezmeme odspodu, prsty jsou podobné těm našim, ačkoli počet úplně nesedí. Následuje běhák, což je útvar vzniklý srústem zánártních a nártních kostí. A teď by mělo přijít už to vaše očekávané stehno. Ale ouha, přichází útvar zvaný odborně tibiorasus, který vznikl srústem kosti holení a části zánártních kostí a k němuž je taky přifařena miniaturní kost lýtková. Tak co, už vám dochází, že celý život konzumujete kuřecí lýtka?

Jiří Řehounek

Zmrazím tě, až zčernáš!

Lezou vám v zimě sluněčka do oken? Inu – bývají v nich (tedy v těch oknech) příhodné škvírky pro přezimování. Takže se to týká spíše oken starších a dřevěných, netěsnících a protahujících. Možná jste si ale všimli, že některá z těch sluněček jsou černá. Dost často slyším, že jde o jiný druh. Ale jak asi tušíte, tak jednoduché to opět nebude. Barva totiž nebývá u brouků příliš dobrým rozlišovacím znakem.

Předně u nás žije sluněček spousta druhů. Některé z nich, u nás třeba sluněčko dvoutečné nebo rychle se šířící a invazní sluněčko východní, mohou mít různé barevné formy. Ona ta černá sluněčka ani obvykle

nejsou celá černá, ale mívají na černých krovkách různý počet puntíků, nejčastěji červených. Zbarvení jejich krovek závisí přitom na zbarvení pokožky a nad ní ležící kutikuly. Pokožka bývá karotenoidy zbarvená do červena, zatímco v kutikule se tvoří černý pigment melanin, který v různé míře zakrývá červenou barvu pokožky.

O barvě slunéčka přitom rozhodují dva základní faktory. Jde o genetické dispozice a překvapivě také teplotu, při níž „beruška“ vylezla z kukly. Podíl černé barvy totiž mohou zvýšit nižší teploty. Podobně se může lišit i barva samotných kukel. A zřejmě nejzajímavější je, že barva dospělce nezávisí na barvě kukly. Z tmavé kukly se tedy může vylíhnout světlé slunéčko a naopak.

Vliv teploty na zbarvení ostatně není specialitou slunéčkovitých. Sběratelé motýlů vědí už velmi dlouho, že když dají kukly baboček na čas do ledničky, vylezou z nich později motýli poměrně netradičně zbarvení. A tak se může klidně stát, že babočka paví oko bude postrádat právě ona paví oka.

Jiří Řehounek

PS: Zájemce o podrobnější informace k tématu odkazujeme na práce doc. Oldřicha Nedvěda z PŘF JU (např. na <http://zoo.bf.jcu.cz/index.php/vyzkum/vyzkumy/935-jak-se-dela-teckovani.html>), z nichž částečně čerpá i dnešní opravník.

Střípky Cally

Seriál o lidech a Calle aneb Jak to všechno bylo

Díl II. Publicista Tomáš

Milé čtenářky a čtenáři, i tento díl našeho výročního seriálu bude patřit jednomu ze zakladatelů Cally, který stál u její kolébky a dával jí do vínku svou dlouholetou práci, která trvá až do dnešních dnů, jistý směr. Ruku v ruce společně s Daliborem začínal na Stropnici, byl stálým členem výboru do roku 2009 a již několik let pomáhá s vydáváním Ďáblíka. A o kom že je řeč? Kdo nám v tomto čísle přiblíží svůj pohled na dění a působení v Calle? Dovolte nám, abychom v následujících řádcích představili pedagoga biskupského gymnázia v Českých Budějovicích Tomáše Malinu a jeho pohled na to, jak to všechno bylo.

Romana Panská

Mám-li začít o své cestě k ochraně přírody opravdu od Adama, rád bych vzpomněl své rodiče Jana a Věru, díky nimž jsem přišel na svět do rodiny bez auta, bez televize, bez chaty či chalupy, ale zato se slušným souborem chlebníků, toren, batohů, celt a map a taky knížek o lesích a horách. Další důležitou křížovatkou jsem potkal ve 14 letech, kdy jsem se ocitl v přírodovědné třídě jednoho českobudějovického gymnasia, v níž také začalo mé celoživotní přátelství s Daliborem Stráským. Mnohem později jím vedená organizace ČSOP, legendární českobudějovická Sedmička, mě přijala za člena a já jsem začal jezdit na brigády na Stropnici (kde jsem se potkával i s Vládou Molkem, který tehdy jako pracovník ochrany přírody naše práce dozoroval).

Pak přišel listopad 1989 a Dalibor a já jsme začali spolupracovat jako dobrovolníci s rakouskou kanceláří Greenpeace, jež po dva roky prezentovala jihočeské veřejnosti nové, aktuálnější pohledy na otázky energetiky: mimo jiné jsme se zapojili do kampaně, která přispěla k zrušení úpravny uranových rud v Mydlovarech, a organizovali jsme korespondenční petiční akci, jež měla podíl na zamítavém stanovisku Jihočeského KNV k výstavbě 3. a 4. bloku Jaderné elektrárny Temelín. Nikdy jsem nebyl s ochranou životního prostředí spjat kvalifikací nebo profesí a zmíněné aktivity, které vyústily do vzniku a činnosti Cally, jsem prožíval především jako jedinečnou (pravdaže zejména zpočátku hektickou a někdy i dobrodružnou) příležitost, jak poznávat, co znamená i obnáší občanská společnost a angažovaná činnost

jednotlivců i sdružení. Svou profesí učitele humanitních oborů, příležitostně publikujícího v oboru regionální historie, jsem mohl drobným dílem přispět i ke vzniku rakousko-české projektové studie *Natur ohne Grenzen* (1991), zaměřené na všestrannou revitalizaci pohraničního území jižně od Lipenské nádrže; při této práci jsme se sešli také s Vládou Heřmanským a k založení *Calla* byl odtud už jen krůček.

Zejména za předsednictví Dalibora Stráského a Edvarda Sequense jsem byl členem výboru *Calla* a kladl jsem si za cíl prezentovat úhel pohledu těch členů, kteří nejsou přímo spojeni s činností kanceláře. Od r. 2005 se podílím na redakční práci při tvorbě *Ďáblíka* a píšu do něj úvodníkové sloupky. Tady vidím svou současnou stopu v *Calla*. A co dala či dává *Calla* mně? Mám-li být stručný, tak především tohle: Má se za to, že lidé zajímající se o stav či ochranu životního prostředí jsou nadšenci a že takových je málo a jsou potřební. *Calla* mě již dávno přesvědčila, že opravdu účinné zachraňování kvalitního životního prostředí musí být kromě nadšenectví spojeno také s vysokou profesionalitou.

Tomáš Malina

~ ~ ~ ~ ~ ZROZENO V KRASCI ~ ~ ~ ~ ~

V roce lesů se nebude jenom kácet

Jihočeská krajská síť environmentálních center Krasce zahajuje další ze svých tematických roků, tentokrát věnovaný „Lesu“. Členské organizace Krasce svými tematickými aktivitami pro veřejnost připomenou Mezinárodní rok lesů, vyhlášený OSN. V roce lesů se tedy nebude jenom kácet, ale i vzdělávat a informovat. V průběhu roku vyjde rovněž časopis Krasce, jehož hlavním tématem budou právě lesy.

V nejbližší době jsou připraveny tyto konkrétní akce:

+ ve středu 9. února od 18 hodin **filmový večer s Janem Květem „Tropická příroda – pralesy“** v Krčínově domě v Třeboni (pořadatelem je Český nadační fond pro vydru a ČSOP Třeboň);

+ ve čtvrtek 17. února 2011 od 18 hod **besedu s Kateřinou Ulmanovou z Hnutí Duha na téma „Velké šelmy v české krajině“** v Galerii Měsíc ve Dne v Českých Budějovicích (pořádá *Calla* ve spolupráci se Společností Rosa);

+ ve středu 23. února 2011 od 9:30 do 15:30 hod **seminář „Stromy nám pomáhají“ aneb význam stromů pro krajinu a člověka**. Na semináři vystoupí **RNDr. Jan Pokorný, CSc.** ředitel Enki, o.p.s. a vyučující na několika českých univerzitách, **Ing. Jakub Esterka** ze sdružení Arnika a další hosté. Seminář se uskuteční na krajském úřadě v Č. Budějovicích (pořádá centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia);

+ ve čtvrtek 17. března od 18 hod **besedu s Lukášem Čížkem z Biologického centra Akademie věd ČR „Lesnictví a ochrana biodiverzity v ČR“** v Galerii Měsíc ve Dne v Českých Budějovicích (pořádá: *Calla* ve spolupráci se Společností Rosa);

+ v úterý 22. března 2011 od 9:30 do 15:30 hod **seminář „Památné stromy a ochrana stromů“**. Na semináři vystoupí **PhDr. Marie Hrušková**, autorka knih o památných stromech a spolutvůrkyně televizního seriálu „Paměť stromů“; **Ing. Pavel Kyzlík** z dendrologické pobočky České lesnické společnosti, odborník na právní ochranu stromů ze sdružení Arnika a další hosté. Seminář se uskuteční ve Studentském univerzitním divadle v Českých Budějovicích (pořádá centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia).

V létě od 25. do 28. 8. pak proběhne každoroční poznávací túra napříč národními parky Šumava a Bavorský les (pořádá: Hnutí DUHA). Tématu budou zasvěceny i letošní Jihočeské dny ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty plánované na 7. až 11. listopadu. Informace o plánovaných akcích budou průběžně doplňovány na webových stránkách www.krasce.cz.

Některá z ekocenter spolupracujících v Krasci - CEGV Cassiopeia, Český nadační fond pro vydru, Ochrana fauny ČR, Vespolek, ZO ČSOP Šípek a Zoologická zahrada Ohrada pak nabízejí různé typy výukových programů k tématu lesa, které si mohou školy objednat.

„Chceme během pestré mozaiky akcí lidem ukázat, jak je důležité hospodařit v lesích trvale udržitelným způsobem a dovolit tak lesnímu ekosystému plnit všechny jeho funkce. To je jediný způsob, jak zajistit přínos lesů pro současné i budoucí generace.“ říká Marie Pacovská, koordinátorka tematického roku „Lesy“

sdužení Krasec.

Rok 2011 byl Mezinárodním rokem lesů vyhlášen Organizací spojených národů. Více na stránkách OSN <http://www.un.org/en/events/iyof2011/> nebo v českém jazyce na www.lesnipedagogika.cz.

Irena Vacková, Marie Pacovská, Edvard Sequens

Časopis Krasec – jak se vám líbí?

Někteří jej znáte dobře a vyhledáváte ho, někteří se s ním letmo potkáte na akcích členů stejnojmenného sdružení. Časopis Krasec začala vydávat na podzim roku 2005 ekoporadna Rosa, ale již tenkrát jako produkt vznikající sítě ekocenter v Jihočeském kraji. Časopisu je tedy 5 let a nabízí se otázka, zda za těch 10 let nezaslouží nějakou změnu. Jednu významnou změnu prodělal – ze čtvrtletníku se stal občasníkem. Na další otázky se už ptáme vás, čtenářů, ve stručném dotazníku pod tímto odkazem:

<https://spreadsheets.google.com/viewform?formkey=dDJZNHEtRjhzUENaanMxdmg2bTYwT0E6MQ>

Josef Kadubec, Krasec

Pozvánky na akce

Sdužení Calla srdečně zve všechny zájemce na přírodovědnou vycházku

„Za stromy a historií do centra“

**S botanikem Milanem Štechem (PřF JU & ČBS)
a historikem Tomášem Malinou (Calla)**

Přírodovědně - historická vycházka spojená s určováním dřevin podle znaků viditelných v zimě. Součástí vycházky bude tentokrát i povídání o historických zajímavostech Budějovic. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

V sobotu 12. 2. 2011 v 9:30 hodin

Sraz na zastávce MHD Poliklinika Sever ve směru do centra (spoje č. 1, 2, 3, 4, 6, 9, 12)

Více informací: Calla – Sdužení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Příští přírodovědná vycházka: 19. 3. 2011, 16:30 hodin, „Za sovami a datly do okolí Máje“

* * *

ZELENÉ SRDCE EVROPY, Spolek pro rozvoj oblasti Dunaj-Vltava

Vás zve na

POVÍDÁNÍ O ŠUMAVĚ

S PROMÍTÁNÍM FOTOGRAFIÍ

**ARNOŠTOV a zaniklé obce v okolí
(historie a současnost)**

Přednáší pamětník z Arnoštova: Prof. Vlasta Kroupová

dne 14.2.2011 v 17:00 hod na nám. Přemysla Ot. II. 84/24

v „květu radosti“ (II.patro nad kavárnou SEGAFREDO) v Č. Budějovicích (ukončení cca v 19hod.)

vstupné 30,- Kč

* * *

Sdružení CALLA a Společnost Rosa

Vás srdečně zvou na besedu

Rys za vaším plotem?

aneb

Velké šelmy v české krajině

s Kateřinou Ulmanovou z Hnutí DUHA

Po staletích pronásledování se do naší krajiny začínají vracet vlci, ryši a medvědi. Mohou žít s námi? A dokážeme my žít s nimi?

Co by na to řekla Karkulka?

Ve čtvrtek 17. 2. 2011 od 18:00 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9, České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@rosacb.cz, <http://www.rosacb.cz>

Beseda se koná u příležitosti mezinárodního roku lesů.

Akce je podpořena v rámci sítě Krasec za finanční podpory Státního fondu životního prostředí, Ministerstva životního prostředí a Jihočeského kraje

Příště: 17. 3. - O ochranářích a lesnících s Lukášem Čížkem

* * *

Filmový večer s přírodou: Tropická příroda, pralesy

Akci pořádá: Český nadační fond pro vydru, ČSOP Třeboň

Kdy: **středa 9. února 2011 od 18 hod.**

Kde: **Třeboň, Krčínův dům v centru města (v Krčínově ulici vyběhající z Žižkova náměstí)**

I v novém roce připravuje Český nadační fond pro vydru Večery s přírodou v Třeboni. A začínáme 9.2.2011 v 18 hodin večerem filmovým na téma Tropická příroda – pralesy, který pořádáme ve spolupráci s ČSOP Třeboň. Promítání se uskuteční v 1. patře Krčínova domu v centru Třeboně.

* * *

Přednáška o biologii a ochraně vydry říční

Akci pořádá: **Český nadační fond pro vydru**

Kdy: **úterý 15. února 2011 od 19 hodin**

Kde: **Třeboň, čítárna Lázní Aurora**

Další z cyklu přednášek o vydře říční proběhne dne 15.2. od 19 hodin v třeboňských lázních Aurora pod vedením Zuzany Kadlečkové z ČNF pro vydru.

* * *

Večer s přírodou: Africká divočina v Krugerově národním parku

Akci pořádá: **Český nadační fond pro vydru**

Kdy: **středa 16. února 2011 od 18 hod.**

Kde: **Třeboň, Krčínův dům v centru města (v Krčínově ulici vyběhající z Žižkova náměstí)**

Mezi zvířata africké savany přímo do nitra nejstaršího národního parku afrického kontinentu vás vtáhnou fotky a komentář cestovatele a fotografa Martina Procházky, který do Afriky jezdí rád a často. Jste všichni srdečně zváni dne 16.2. od 18 hodin do Krčínova domu v centru Třeboně (1. patro).

* * *

Energeticky soběstačná obec v teorii a praxi

Akci pořádá: **Calla**

Kdy: **úterý 22. února 2011 od 16:30 do 19:00 hod.**

Kde: **galerie Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice**

Zajímá vás, co vše je třeba k vytvoření energeticky soběstačné obce – základní jednotky decentralizované energetické struktury? Přináší to kromě výhod i nějaká rizika? O kolik méně platí obyvatelé takové obce za energie? Přijďte se dozvědět více o konkrétním řešení v obci Kněžice u Nymburka! Odkaz na pozvánku [zde](#).

* * *

Večery s přírodou: Hadi a plazi (nejsou žádní vrazi!)

Akci pořádá: **Český nadační fond pro vydru**

Kdy: **středa 23. února 2011 od 18 hod.**

Kde: **Třeboň, Krčínův dům v centru města (v Krčínově ulici vyběhající z Žižkova náměstí)**

Hadi a jiní plazi (nejsou žádní vrazi)! To je název další přednášky z cyklu Večery s přírodou, které proběhne 23.2.2011 od 18 hodin v 1. patře Krčínova domu v Třeboni. RNDr. Roman Kössl ze ZOO Ohrada Hluboká nad Vltavou Vás kromě zajímavých informací o plazech určitě nepřipraví ani o osobní setkání s těmito živočichy – jako vždy, když nás v Třeboni navštíví.

* * *

přednáška "Třeboňsko - ptačí ráj"

Akci pořádá: **Český nadační fond pro vydru**

Kdy: **středa 23. února 2011 od 19 hod.**

Kde: **Třeboň, denní bar Bertiných lázní**

Přednáškou o zajímavostech z života ptačích obyvatel Třeboňska vás slovem i obrazem provede Matouš Šimek z Českého nadačního fondu pro vydru. Zváni jsou lázeňští hostí i veřejnost!

* * *

Sdružení Calla srdečně zve všechny zájemce na odborný seminář

Stromy a hmyz

České Budějovice, 17. března 2011

Seminář je primárně určen pracovníkům státní správy, samosprávy a občanských sdružení, kteří se zabývají ochranou přírody, především pak ochranou hmyzu vázaného na staré stromy. Rozpoznání biologicky cenných stromů, rozpoznání přítomnosti zvláště chráněných a ohrožených druhů, management starých stromů s ohledem na ochranu hmyzu, ochrana hmyzu v rámci řízení o kácení dřevin...

Předběžné přihlášky posílejte již nyní na e-mail RehounekJ@seznam.cz - rádi vám podržíme místo.

DÁBLÍKOVA PORADNA

Potřebovala bych do školy zjistit, kde jsou naleziště rašeliny u nás a také její význam.

blíže nespecifikovaná studentka

Česká republika má na svém území poměrně málo rašeliny. Největší a nejvíce využívaná ložiska jsou v jižních a západních Čechách. Zároveň také pouze v těchto dvou oblastech je nebo byla rašelina těžena tzv. frézováním. Frézování je charakteristické pro průmyslovou těžbu rašeliny, zpravidla se provádí velkoplošně a nejvíce poškozuje životní prostředí. Naproti tomu další dva způsoby těžby, tzv. borkování nebo mokrá těžba pro lázeňské účely, jsou k přírodě šetrnější a mohou dokonce prospívat některým ohroženým druhům.

V oblasti jižních Čech se těžila nebo těží rašelina frézováním na lokalitách Vlčí jámy, Soumarský most, Světlík, Hrdlořezy, Branná, Příbraz, Člunek a Borkovice, v oblasti západních Čech pak na ložiscích Krásno, Abertamy a Hora Sv. Šebestiána. Rašeliniště jsou samozřejmě i v jiných částech ČR (např. Krkonoše, Jeseníky, Českomoravská vrchovina aj.), těžba tam však neprobíhala nikdy frézováním.

Rád bych k Vašemu dotazu ještě podotkl, že na většině těžebních lokalit už průmyslová těžba rašeliny skončila nebo pomalu končí. Rašelina se k nám ve stále větší míře dováží, hlavně ze zemí východní Evropy. S tím souvisí i druhá část Vašeho dotazu – význam rašeliny. Z hlediska ekonomického využívání rašeliny se začíná spíše uplatňovat právě zahraniční rašelina. Podle mého názoru je v dnešní době daleko větší význam rašelinišť jako nenahraditelných ekosystémů v krajině, prostředí pro celou řadu pozoruhodných druhů organismů (zejména tzv. tyrfofilů a tyrfobiontů). Stále větší význam pak získává také obnova krajiny po těžbě rašeliny, která se donedávna prováděla špatným způsobem.

Pro tvorbu referátu dále doporučuji tyto informační zdroje:

Stránky podniku Rašelina Soběslav: <http://www.raselina.cz/>

Sborník o obnově těžbou narušených území (kapitola Rašeliniště): pdf verze ke stažení na http://www.calla.cz/index.php?path=hl_stranka&php=4_nabidka.php#ekologicka_obnova

Jiří Řehounek

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 14 hodin (především energetika)

Úterý - 14 až 16 hodin (všeobecné ekoporadenství)

Čtvrtek - 13 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 23, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 23, 370 04 České Budějovice

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 310 166, 387 311 381

Fax: 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz>

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je 28. února 2011. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz. Za sestavení Ďáblíku je zodpovědný Edvard Sequens. Za jazykové korektury a úvodníky odpovídá Tomáš Malina. Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách sdružení Calla.

►► Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◄◄

►► Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz. ◄◄